

Preventie- en Handhavingsplan voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet 2019 - 2023

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en achtergrond

December 2014 heeft de gemeenteraad het eerste Preventie- en Handhavingsplan voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet 2014- 2018 vastgesteld. Dit plan moet elke vier jaar worden vastgesteld. De periode van het eerste Preventie- en Handhavingsplan voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet (hierna PHP) is afgelopen. Dit tweede PHP geldt voor de periode 2019-2023.

Drank –en horecawet

Dit plan is verplicht op basis van artikel 43A van de Drank- en Horecawet (hierna: DHW). Het plan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik en de handhaving van de wet. Het zegt welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen en de te behalen resultaten.

2. Vorige periode

Wat is er gebeurd in de vorige PHP periode? Een terugblik; het collegeprogramma/ ambitie, activiteiten, de aanpak en de resultaten.

2.1. Collegeprogramma 2014-2018

In het vorige collegeprogramma was opgenomen: *“We willen het gebruik van alcohol en drugs door jongeren ontmoedigen door gerichte voorlichting op scholen te geven en ouders hier vroegtijdig bij te betrekken. Als het gaat om alcohol streven we naar een strikte handhaving van het verbod op de verkoop van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar”*

Ambitie (in PHP 2014-2018)

“We hebben de ambitie dat jongeren tot 18 jaar geen alcohol gebruiken en er een matiging van het alcoholgebruik is door jongeren van 18 tot en met 24 jaar”

2.2. Doelstelling

De ambitie is vertaald in een realistische doelstelling wetende dat dit niet op korte termijn haalbaar is. Er is daarom gekozen voor het niveau van het algemeen gemiddeld gebruik in Nederland:

- Jaarlijkse afname alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de 18 jaar naar het algemeen landelijk niveau.
(Landelijk niveau is hier het resultaat van het Peilstationsonderzoek van het Trimbos-instituut in opdracht van het ministerie van VWS, een landelijk representatief onderzoek naar het roken, drinken, drugsgebruik en internetgebruik onder scholieren van tien tot en met achttien jaar.)
- Jaarlijkse afname dronkenschap, met name tijdens uitgaansavonden en evenementen in het publieke domein, naar het algemeen landelijk niveau

2.3. Onze aanpak

Voor een effectieve alcoholmatiging is een afstemming gewenst tussen preventie, regelgeving en handhaving. Onze aanpak ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

2.3.1 Alcoholpreventie

Het preventiebeleid bestaat in hoofdlijnen uit voorlichting over alcohol of middelengebruik. We richten ons met name op jongeren onder de 18. Ouders worden ook betrokken. Er is ook aandacht voor matiging van alcohol voor jongeren van 18 tot 24 jaar.

2.3.2. Resultaten alcoholpreventie

Voorlichting voortgezet onderwijs

Hoogeveen biedt de scholen voortgezet onderwijs het programma ‘de gezonde school en genotmiddelen’ aan, dat wordt uitgevoerd door Verslavingszorg Noord-Nederland (VNN). VNN levert lespakketten, bevordert de deskundigheid van docenten, ondersteunt de uitvoering van ouderavonden, en adviseert over genotmiddelenbeleid op school.

De voortgezet onderwijs scholen hebben gebruik gemaakt van dit aanbod.

2017: Deelnemende scholen zijn RSG Wolfsbos, Roelof van Echten College, RENN4

Vroegsignalering

Preventie door vroegsignalering binnen de scholen in Hoogeveen vindt plaats middels zorgadviesteams. Deze bestaan uit meerdere professionals: Schoolmaatschappelijk werk, GGD Drenthe, Bureau Recht op Leren, aangevuld met de tweede lijn, bijvoorbeeld GGZ Drenthe, Accare, Yorneo, MEE Drenthe en RENN4. bij de toegang Jeugdhulp van het Centrum Jeugd en Gezin kunnen mensen met (anonieme) meldingen over problemen rond jongeren en alcohol terecht.

De zorgroute

De lijn is dat alle drugs en alcohol gerelateerde klantcontacten van de divers partners via afstemming met de toegang van het CJG worden afgestemd. Dit via de gezamenlijke afgesproken zorgroute en dus met zo min mogelijk stappen. Dit om te komen tot snelle interventies/trajecten door de juiste organisaties, het voorkomen van overlap, zien van een breder perspectief (is er meer aan de hand?) en het voorkomen van hiaten.

2.3.3. Toezicht en handhaving

Het uitgangspunt is dat winkels, horeca, evenementenorganisaties en inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijkheid zijn voor het naleven van wet- en regelgeving. Waar nodig treedt de gemeente bij niet-naleving consequent op.

Nadruk voor het beleid in Hoogeveen ligt bij het uitvoeren van toezicht op leeftijdsgrenzen. Dit is in 3 terreinen te verdelen:

1. Leeftijdgrenscontrole, gebruik ter plaatse in de openbare ruimte
2. Leeftijdgrenscontrole, bij evenementen.
3. Leeftijdgrenscontrole, gebruik elders dan ter plaatse

2.3.4. Resultaten toezicht en handhaving

1. Leeftijdgrenscontrole, gebruik ter plaatse in de openbare ruimte
In 2015 zijn ± 150 namen genoteerd. Bij het in bezit hebben van drank is volstaan met een waarschuwing en het in beslag nemen van de alcoholische drank. De jeugd is ondertussen aardig op de hoogte van de werkwijze en riskeert liever geen bekeuring.
2. Leeftijdgrenscontrole, bij evenementen.
Er waren signalen dat de DHW werd overtreden.
Om overtredingen te voorkomen worden nu voorafgaand aan een evenement duidelijke afspraken gemaakt. De organisator is op basis van de evenementen- of exploitatievergunning verantwoordelijk voor de naleving van de DHW. De organisator moet bij de vergunningaanvraag een plan aanleveren waarin wordt toegelicht hoe de naleving van de DHW wordt gegarandeerd.
De buitengewoon opsporingsambtenaar DHW (boa) en de politie zien vervolgens erop toe dat de organisator de vergunningsvoorwaarden en bepalingen van de DHW naleeft.
3. Leeftijdgrenscontrole, gebruik elders dan ter plaatse
(Dit is in de periode 2014/2016 uitgevoerd bij de supermarkten door Bureau Horeca Bijzondere wetten, BHBW)
Plan van aanpak: "Wat we willen bereiken met het alcoholmatigingsbeleid is een gedragsverandering: iedereen vindt het vanzelfsprekend dat je geen alcohol drinkt onder de 18 jaar en daar boven met mate. Deze "culturomslag" vraagt tijd. Daarom gaan we niet direct handhaven (heksenjacht) maar werken aan zelfregulering. De gemeente Hoogeveen wil dat organisaties/ alcoholverstrekkers zich bewust worden van hun grote verantwoordelijkheid t.a.v. de gezondheid van onze jongeren. Daarom bieden we voorlichting (informatieavonden) en ondersteuning naar verantwoord schenken.
Met de Jong Poef Preventie Methodiek (JPPM) doen zogenaamde mystery kids een aankoop poging alcoholische drank. Deze jongeren zien er niet onmiskenbaar ouder uit dan 18 jaar, zodat de deelnemende organisatie/verkoper van alcoholische drank altijd had moeten vragen naar het legitimatiebewijs. Op deze manier wordt gemeten of de organisatie zich houdt aan de DHW. De resultaten worden direct teruggekoppeld naar de alcoholverstrekker".
Bureau BHBW voert het onderzoek uit in opdracht van de gemeente Hoogeveen.

Supermarkten

In 2014 is gestart met deze methodiek voor de supermarkten. Na de 6 metingen bleek dat het percentage niet geslaagde aankopen gestegen was van 47% naar 89% in 2016. In 2017 is een tweede periode gestart. Deze loopt tot eind 2019. Alle supermarkten in Hoogeveen doen mee. Men heeft hiervoor een convenant getekend

Sportkantines

Nadat uit een steekproef, maart 2017, bleek dat alle bezochte sportkantines de DHW overtraden met de verkoop van alcoholische drank aan -18 jarigen, is een traject gestart voor de 20 sportkantines in Hoogeveen. Na vier informatieavonden is in 2018 gestart met de JPPM methodiek, uitgevoerd door BHBW. De sportkantines worden 6 keer bezocht door mystery kids. Het onderzoek loopt tot eind 2019. De nulmeting, begin 2018, laat zien dat bij 12 kantines alcoholhoudende drank is verstrekt aan -18 jarigen. Alle sportkantines in Hoogeveen doen mee. Men heeft hiervoor een convenant getekend

Natte Horeca & slijterijen.

Vanaf 2019 zal een gelijksoortig aanbod worden gedaan aan de natte horeca (geen restaurants) en de slijterijen in Hoogeveen

Voor alle niet deelnemende organisaties geldt dat wie niet wil deelnemen, de gemeente bij het niet naleven van de wet- en regelgeving, consequent zal optreden.

2.3.5. Metingen

Om de effecten te zien van de preventieve activiteiten, de verhoging van de leeftijd naar 18 jaar, de regels paracommercie is er gekeken naar onderzoekgegevens.

A. GGD

De kenmerken van het alcoholgebruik onder jongeren (frequentie, dronkenschap, koopgedrag etc.) wordt middels de GGD gezondheidsmonitor vastgesteld. De monitor moet eens per vier jaar worden afgenomen. Het laatste GGD onderzoek heeft plaatsgevonden in 2013. De resultaten zijn pas in 2015 bekend gemaakt.

De effecten van de leeftijdsverhoging alcoholverkoop van 16 naar 18 jaar worden in de gezondheidsmonitor mogelijk pas zichtbaar in 2020.

B. Landelijke meting

Ook landelijke metingen onder jongeren laten geen actueel beeld zien. Het Peilstationsonderzoek is een landelijk representatief onderzoek naar het roken, drinken, drugsgebruik en internetgebruik onder scholieren van tien tot en met achttien jaar. Het Trimbos-instituut voert het onderzoek uit in samenwerking met de Universiteit Utrecht in opdracht van het ministerie van VWS.

Men neemt een termijnontwikkeling waar. Tussen 2011 en 2015 is het aantal scholieren van 12 t/m 16 jaar dat ooit alcohol heeft gedronken gedaald van 66% naar 45%. Vergeleken met 2003 is het percentage alcoholgebruikers bijna gehalveerd, zowel bij jongens als bij meisjes.

Bron: <https://www.trimbos.nl/kerncijfers/peilstationsonderzoek-2015/#qTrendsalcohol>

Hoogeveen

Als we het Peilstationsonderzoek vergelijken met de GGD gegevens zien we het volgende. Tussen 2008 en 2013 is in Hoogeveen het aantal scholieren van 12 t/m 15 jaar dat ooit alcohol heeft gedronken gedaald van 61% naar 47%. De groep 16 t/m 18 jaar dat ooit alcohol heeft gedronken is gedaald van 92% naar 82%. De daling voor de groep 12/18 is in Hoogeveen meer dan voor Drenthe.

De geconstateerde landelijke termijn daling is ook in Hoogeveen waarneembaar.

Bron: http://www.gezondheidsgegevensdrenthe.nl/media/1087/gemeentelijkrapport_hoogeveen_jeugd_2013.pdf (tabel 32 onderzoek 2013)

http://www.gezondheidsgegevensdrenthe.nl/media/1086/gemeentelijkrapport_hoogeveen_jeugd_2008.pdf (tabel 26 onderzoek 2008)

Het Peilstationsonderzoek en GGD gegevens in tabel:

Jaar*	Landelijk 12/16 jr.	Jaar*	Hoogeveen 12/15 jr.	Hoogeveen 16/18 jr.	Hoogeveen 12/18 jr.	Drenthe 12/18 jr
2011 →	66%	2008 →	61%	92%	69%	64%
2015 →	45%	2013 →	47%	82%	56%	57%
daling	21%↓	daling	14%↓	10%↓	13%↓	7%↓

* de jaartallen voor de landelijke meting loopt niet over dezelfde periode als die voor Drenthe en Hoogeveen

C. Jeugdgezondheid onderzoek klas 2 (14/15 jarigen) voortgezet onderwijs GGD

1750 jongeren uit Hoogeveen/6100 jongeren uit Drenthe hebben deelgenomen aan het onderzoek. Het rapport "Gezondheid, welbevinden en leefstijl van scholieren in het voortgezet onderwijs, Screening

van jeugdgezondheidszorg in klas 2 over de schooljaren 2014-2017 Hoogeveen" (maart 2018) laat de volgende onderzoekresultaten zien:

De meeste resultaten voor de gemeente Hoogeveen zijn ongunstig vergeleken met de gemiddelde resultaten voor de andere gemeenten in Drenthe. Jongeren in deze gemeente hebben vaker overgewicht, sporten minder vaak, roken en drinken vaker en bekladden of vernielen vaker dingen van een ander.

De rol van het opleidingsniveau

De samenstelling van de groep leerlingen in de gemeente naar opleidingsniveau beïnvloedt de resultaten sterk. Bij de onderzochte onderwerpen is het zo dat (LWO/)VMBO-leerlingen een ongunstig beeld laten zien vergeleken met HAVO/VWO-leerlingen. Gemeenten met relatief veel VMBO-leerlingen laten dan waarschijnlijk een ongunstig beeld zien.

Bron: http://www.gezondheidsgegevensdrenthe.nl/media/1323/gemeenterapportage_hoogeveen_2014-2017.pdf tabel 24 en 25.

	Ik drink Drenthe	Ik drink Hoogeveen	Binge* drinken Drenthe	Binge* drinken Hoogeveen
jongen	21,1%	25,6%	11,2%	13,4%
meisje	14,1%	17,6%	9,3%	12,6%
LWO/VMBO	22,5%	26,4%	14,1%	17,9%
HAVO/VWO	11,4%	12,7%	5,5%	3,9%
Drenthe/Hoogeveen	17,6%	21,8%	10,3%	13,2%

*Binge drinken is 5 of meer glazen bij één gelegenheid

Er vergelijking met landelijke resultaten is achterwege gelaten. De JGZ-regio's hanteren verschillende methoden en registraties.

Opvallend is dat bij de gegevens GGD gezondheidsmonitor Hoogeveen "beter" scoort dan Drenthe, terwijl dat bij het Jeugdgezondheid onderzoek klas 2 voortgezet onderwijs GGD "slechter" is.

Duidelijk is wel dat nog steeds veel jongeren (21,8%) in de leeftijd 14/15 alcohol drinken en dat 10,3 % binge drinkt.

2.4. Conclusie

De metingen laten zien dat Hoogeveen in de pas loopt met de landelijke cijfers. Alcoholgebruik onder jongeren neemt af. Daarmee is de doelstelling gehaald.

Echter de beschikbare cijfers laten ook zien dat nog steeds te veel jongeren te jong en te veel drinken. Alcoholmatigingsbeleid blijft daarmee actueel en nodig.

Het meten van de doelstelling "jaarlijkse afname dronkenschap" bleek moeilijk meetbaar. Zo zijn gegevens van de politie niet beschikbaar. Een geweldsincident n.a.v. overmatig alcoholgebruik, wordt enkel geregistreerd als geweldsincident.

3. Probleemanalyse

De gevaren van het gebruik van alcohol voor met name jongeren zijn algemeen bekend.

- Alcohol extra ongezond tijdens de groei
- Minder goede school-, studie- en werkprestaties
- Meer kans op onveilig vrijen
- Toename van ongelukken en agressie
- Toename van kans op alcoholvergiftiging
- Black-out

<https://www.jellinek.nl/vraag-antwoord/waarom-is-alcohol-extra-slecht-voor-jongeren/>

<https://www.alcoholinfo.nl/publiek/opvoeding/risico-s-voor-jongeren>

Een recente meting september 2018 laat zien dat de trend "afname alcoholgebruik onder jongeren daalt" nu stagneert:

In voorgaande jaren daalde het alcoholgebruik van de Nederlandse jongeren fors. Die dalende trend is ten einde. Dat blijkt uit het zojuist verschenen Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) onderzoek. Deze studie maakt deel uit van het internationale HBSC-onderzoek waaraan ruim 40 landen meedoen.

Van de 15-jarige leerlingen heeft 40% de laatste maand gedronken, van de 16-jarigen is dat 50%. En deze jongeren drinken veel. Bijna een derde is recent dronken geweest en ruim 70% dronk in de afgelopen maand meer dan vijf glazen alcohol bij één gelegenheid (bingedrinken).

Voor drinkende jongeren geldt: hoe lager het schoolniveau, des meer er wordt gedronken. Jongeren met een migratieachtergrond hebben minder vaak gedronken, maar als zij drinken is er geen verschil in de hoeveelheid vergeleken met hun leeftijdgenoten zonder migratieachtergrond.

Een meerderheid van de leerlingen van 12 t/m 16 jaar van het voortgezet onderwijs zegt dat hun ouders het niet goed vinden als zij thuis drinken, zelfs niet één glas. De tolerantie van ouders voor het drinken van alcohol neemt met de leeftijd van hun kind toe. Waar ouders hun 12-jarige kinderen nog relatief strenge regels opleggen, neemt de strengheid van die regels in de loop van de adolescentie af.

Bron: trimbos.nl.

<http://www.stap.nl/nl/nieuws/laatste-nieuws.html/3454/6878/alcoholgebruik-leerlingen-niet-verder-ge-daald#p3454>

Meer onderzoekresultaten, metingen:

<http://www.stap.nl/nl/home/feiten-en-cijfers.html#CBS>

Nog steeds starten veel jongeren op te jonge leeftijd met het drinken van alcohol en vaak drinken zij teveel. Dit is schadelijk voor hun ontwikkeling en brengt allerlei risico's met zich mee.

Gemeente Hoogeveen

De gemeente Hoogeveen herkent bovenstaande en zet daarom blijvend in op alcoholmatiging.

4. Beleidsfocus

4.1. Uitgangspunten en onderbouwing van beleid

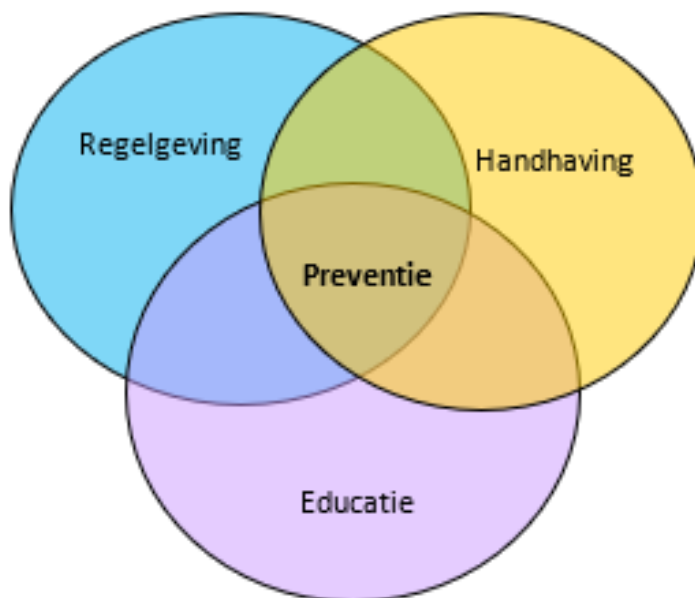
Collegeprogramma

Het college zet het bestaande alcoholmatigingsbeleid voort, waarbij de nadruk op preventie blijft liggen.

Voorwaarde:

Drie pijlers: educatie, regelgeving en handhaving

Dit plan is gebaseerd op een integrale beleidsvisie. Er is immers sprake van een preventie én handhavingsplan. Dat impliceert dat meerdere afdelingen binnen de gemeente - en dus ook meerdere type maatregelen - worden ingezet bij de aanpak van de alcoholproblematiek. Als uitgangspunt voor integraal alcoholbeleid hanteren we het universele preventiemodel van Reynolds (2003) dat ook de basis vormt voor de Handreiking Gezonde Gemeenten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het preventiemodel kent 3 beleidspijlers, te weten: educatie, regelgeving en handhaving. De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook. Juist in de overlap zien we het integrale preventiebeleid terug.

Alcoholgebruik is altijd een resultaat van een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving, het aanbod van drank en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. Alcoholpreventie kan nooit alleen op het individu gericht kan zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de omgeving van de drinker beïnvloeden. En in die omgeving van de jonge drinker spelen alcoholverstrekkers, scholen en ouders een belangrijke rol. (Trimbos 2015)

Samenhang

Uit onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie is gebleken dat maatregelen die de beschikbaarheid van alcohol beperken het meest effectief zijn in het terugdringen van (schadelijk) alcoholgebruik. Het is vrijwel onmogelijk de pijler *Regelgeving* goed in te zetten zonder hulp van de pijler *Educatie* (Bewustwording) én van de pijler *Handhaving*. Een regel zonder voldoende handhaving is een loze regel. Handhaving is essentieel voor de effectiviteit van de regelgeving. Het minder beschikbaar maken van alcohol is op zichzelf vaak niet populair onder het grote publiek en onder alcoholverstrekkers. Educatie en bewustwording zijn daarom vooral nodig om draagvlak te creëren voor de te nemen maatregelen. De uitleg dat regels niet bedoeld zijn om het ondernemers, verenigingen, jeugd of ouders lastig te maken, maar dat regelgeving nodig is ter bescherming van de volksgezondheid en veiligheid is heel belangrijk. Bewustwording van de risico's van alcoholgebruik zal bijdragen aan draagvlak voor beleid en regelgeving onder stakeholders. Het omgekeerde geldt echter ook: aandacht voor educatie en bewustwording zonder duidelijke regels en toezicht op deze regels is zinloos (STAP, 2012).

4.2. Beleidsdoelgroep en –setting

De belangrijkste doelgroep van dit preventie- en handavingsplan zijn jongeren en jongvolwassenen tot 24 jaar. Het accent ligt nadrukkelijk op de groep onder de 18 jaar. Het is bekend dat de gezondheidsschade van alcoholgebruik het grootst is onder de 18 jaar. Jongeren onder de 18 jaar zijn fysiek nog niet geheel volwassen en met name de hersenen zijn nog volop in ontwikkeling. Alcohol kan deze ontwikkeling schaden. Met dit gegeven in het achterhoofd heeft de centrale overheid de leeftijdsgrens voor verkoop én bezit van alcohol verhoogd naar 18 jaar. Het toezicht op de naleving van deze leeftijdsgrens wordt als een belangrijke prioriteit beschouwd binnen het gemeentelijk preventie- en handavingsbeleid.

Voor 18-24 jarigen gaat het vooral om het voorkomen van overmatig alcoholgebruik tijdens uitgaan, bezoeken van feestjes en evenementen. Naast gezondheidsproblematiek is veiligheidsproblematiek een belangrijke motivatie om aandacht te besteden aan deze leeftijdsgroep.

4.3. Doelstelling van beleid

4.3.1. Onze Ambitie

De gemeente Hoogeveen investeert in de jeugd. We willen dat onze jongeren gezond opgroeien in een veilige omgeving waar ze hun talenten ten volle kunnen ontdekken en ontplooiën. Gebruik van alcohol heeft hierop een negatieve invloed. Preventie en voorlichting over middelengebruik is daarom erg belangrijk.

Wat we willen bereiken is een gedragsverandering. Iedereen vindt het vanzelfsprekend dat je geen alcohol drinkt onder de 18 jaar en daar boven met mate.

Daarmee blijft onze ambitie ongewijzigd.

De controle op leeftijdsgrenzen is naast de preventieve activiteiten, een belangrijk onderdeel binnen het gemeentelijk preventie- en handavingsbeleid. We streven we naar een strikte handhaving van het verbod op de verkoop van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar. Wie niet mee wil werken aan eigen verantwoordelijkheid en zelfregulering, moet voelen. Daarom wordt lik-op-stuk-beleid gehanteerd.

4.3.2. Doelstelling

Onze doelstelling blijft gelijk.

- Jaarlijkse afname alcoholgebruik en de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik van jongeren naar het algemeen landelijk niveau.

Hoe gaan we dit concretiseren? Dit doen we door middel van preventieve activiteiten, toezicht en handhaving en het maken van een jaarlijkse risicoanalyse. We monitoren de resultaten en passen desgewenst het beleid aan. Het PHP is een dynamisch plan.

4.3.3. Metingen, resultaten

Metten

Om te weten of we resultaten behalen met onze aanpak gaan we meten. Niet alleen overtredingen van de DHW, maar ook zorgtrajecten en deelname voorlichtings- en bewustwordingsprogramma's.

De metingen:

GGD-onderzoek 12/18 jarigen + volwassenen en ouderen onderzoek + Jeugdgezondheid onderzoek klas 2 voortgezet onderwijs

- *4 jaarlijks, sinds 2008. Vergelijking met resultaten Drenthe en landelijk (Peilstationsonderzoek RIVM)*
- registratie DHW-BOA's (jongeren met drank -18, alcoholoverlast, wederverstrekking en drankverstrekking aan -18)
 - *jaarlijks sinds 2014*
- Alcohol gerelateerde Halt trajecten
 - *Jaarlijks sinds 2016*

- Gegevens hulpverlening/ trajecten VNN
 - *Jaarlijks sinds 2014*
- voorlichtingsprogramma's VNN
 - *Jaarlijks deelname onderwijs leerlingen en docenten*
- geregistreerde alcohol gerelateerde (gezins)problematiek
 - *Jaarlijks meting trajecten*
- resultaten van metingen de inzet van Mystery Kids BHBW (jongeren -18 doen een aankoop poging alcohol)
 - *Nulmeting, daarna meting bezoeken gedurende het project*
- Resultaten van de methode Testkopers (DHW-BOA's + mystery kid)
 - *Nulmeting, daarna meting bezoeken gedurende het project*

4.3.4. Communicatie

Bij het terugdringen van alcoholmisbruik zijn veel verschillende doelgroepen betrokken en het vraagt veel communicatie om de gewenste gedragsveranderingen te realiseren. We stellen daarom samen met Team Communicatie een communicatieplan op. We bepalen daarin een communicatiestrategie en bepalen ondersteunende communicatieacties.

5. Risicoanalyse en interventiestrategie

Jaarlijks wordt er een risicoanalyse gemaakt op basis waarvan doelstellingen kunnen worden aangescherpt en de focus kan worden verlegd. De risicoanalyse geeft inzicht in de concrete kenmerken van de locaties waar jongeren drinken en waar hun alcoholgebruik voor problemen zorgt. Hiermee kunnen de inspanningen van de gemeente gericht worden ingezet op plaatsen waar de grootste gezondheids- en/of veiligheidswinst kan worden behaald. Door het jaarlijkse karakter van deze analyse, is het tevens een evaluatie-instrument dat inzicht geeft in de resultaten van het lokale alcoholbeleid en dat aanknopingspunten biedt voor een volgend Preventie- en Handhavingsplan.

Deze analyse probeert ook inzicht te verschaffen in hoe ouders, volwassenen denken over alcoholgebruik van jongeren.

Deze locaties, zogenaamde Hotspots worden geïnventariseerd in overleg met Welzijn Hoogeveen/ jongerenwerk, verslavingszorg, BOA's DHW, wijkagent, horeca coördinator.

5.1. Gegevens uit onderzoek

Mystery kids

De naleving van de wet door alcoholverstrekkers wordt vastgesteld door de inzet van mystery kids. Jongeren onder de achttien jaar doen een aankoop poging alcohol. Zo wordt de naleving van de leeftijdsgrens getoetst. (zie 2.3.4. punt 3)

Met het nalevingsonderzoek kan per setting en zelfs per locatie worden bepaald hoe de naleving van de leeftijdsgrens in de praktijk wordt uitgevoerd.

Gezondheidsmonitor GGD

De kenmerken van het alcoholgebruik onder jongeren (frequentie, dronkenschap, koopgedrag etc.) wordt middels de GGD gezondheidsmonitor vastgesteld. De monitor moet eens per vier jaar worden afgenomen. Het laatste GGD onderzoek heeft plaatsgevonden in 2013.

De effecten van de leeftijdsverhoging alcoholverkoop van 16 naar 18 jaar worden in de gezondheidsmonitor mogelijk pas zichtbaar in 2020.

5.2. Gegevens van informanten

Om een praktijkgerichte risicoanalyse uit te kunnen voeren worden, ter aanvulling op de bovengenoemde onderzoeken, andere bronnen geraadpleegd. In eerste instantie zijn dat: Politie, Halt, CJG, jongerenwerk/welzijn, VNN en de DHW BOA's. Van deze partners wordt jaarlijks gevraagd aan te geven wat zij als de belangrijkste risico's zien. Gekeken wordt dan vooral naar detailhandel, horeca, evenementen, thuis/ouders, sport, openbare ruimte, keten.

5.3. Interventiestrategie

De kern van de interventiestrategie is gebaseerd op de beleidspijlers handhaving, regelgeving en educatie. De risicoanalyse bepaalt in welke mate op een specifieke pijler wordt ingezet en welke setting de meeste aandacht krijgt. Dit zijn: detailhandel, horeca, evenementen, thuis/ouders, sport & paracommercie, openbare ruimte.

De risicoanalyse is de basis om te gaan bepalen waar, wanneer en hoe interventies het beste kunnen worden ingezet. Omdat de alcoholproblematiek onderhevig is aan trends, wordt de risicoanalyse idealiter elk jaar opnieuw uitgevoerd.

Zo kan er een interventiematrix worden gemaakt per setting. Bijvoorbeeld:

Setting:	Handhaving	Regelgeving	Educatie
Evenementen	<ul style="list-style-type: none"> • Toezicht leeftijdsgrens • Toezicht doorschenken/aanwezigheid dronken personen 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanvullende eisen t.a.v. ontheffing DHW bij evenementen • Aanscherping sancties 	<ul style="list-style-type: none"> • Nalevings-communicatie • Communicatie over DHW en alcoholregels
Basisscholen			<ul style="list-style-type: none"> • Alcoholvoorlichting op algemene ouderavonden

6. Handhavingsactiviteiten

Met de gewijzigde DHW) is de gemeente toezichthouder geworden voor de DHW. Handhaving van de wetgeving rond alcohol is dus een relatief nieuwe taak voor de gemeente.

Gekozen wordt voor een programmatische aanpak, waarbij de volgende stappen worden onderscheiden:

1. Hotspots inventariseren;
2. Interventiestrategie bepalen;
3. Uitvoeren van interventiestrategie;
4. Effectmeting en evaluatie.

De gemeentelijke prioriteit in dit plan, ligt zowel als het gaat om preventie als om handhaving, bij de problemen rondom alcoholverstrekking aan minderjarigen én het voorkomen van dronkenschap onder jongvolwassenen. Deze doelstellingen sluiten aan bij de volgende wettelijke bepalingen:

Leeftijdsgrens 18 jaar

- Artikel 20, (lid 1 en 4) van de DHW. Oftewel het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en het duidelijk zichtbaar aangeven van de leeftijdsgrens;
- Artikel 45 van de Drank en Horecawet. Het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen.

Dronkenschap/doorschenken

- Artikel 20, lid 5 van de DHW. Het verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap toe te laten in een horecazaak of op het terras;
- Artikel 252 Wetboek van Strafrecht. Verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap alcohol te verkopen of toedienen;
- Artikel 453 Wetboek van Strafrecht. Verbod om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te begeven.

6.1. Hotspots inventariseren

Hotspots zijn plaatsen waar de naleving van de DHW in het geding is. Dat kunnen bijvoorbeeld plekken zijn waar verstrekt wordt aan minderjarigen of klanten in kennelijke staat van dronkenschap. Op basis van de risicoanalyse zijn de hotspots vastgesteld en deze worden eens per jaar herijkt. Daarbij hanteren we de volgende settings:

- supermarkten;		
- slijterijen;	}	professionals en structureel karakter
- horeca;		
- evenementen;		
- evenementen;		
- sportkantines;	}	semi/non professionals (tijdelijk karakter)
- buurt -en dorpshuizen;		
- openbare ruimte.		

Per hotspot wordt de kans op overtredingen in kaart gebracht. Die kans wordt bepaald op basis van kenmerken zoals deurbeleid, het gebruik van leeftijdscontrolesystemen, personeelsbeleid, openingstijden, doelgroep en naleving.

6.2. Interventiestrategie bepalen

Op basis van de risicoanalyse en de hotspotlijst worden prioriteiten vastgesteld. Elk jaar worden met het herijken van de hotspots tevens de handhavingsprioriteiten opnieuw vastgesteld.

Basiscontrole

Voordat de leeftijdsgrens/dronkenschap inspecties worden uitgevoerd is het zaak de vergunningen van in ieder geval de hotspots actueel te hebben. Met een basiscontrole wordt vastgesteld of de vergunning nog op orde is (of er überhaupt een vergunning is) en of de leidinggevende ook echt aanwezig is.

Leeftijdsgrens/dronkenschap inspectie

Hotspots met een verhoogd risico krijgen een hoge controlefrequentie/intensiteit. Voor de hotspots met een beperkt risico zijn minder controles nodig. Voor hotspots met een laag risico nog minder.

Beperking

De gemeente kan, gezien de beperkingen in capaciteit, niet alles controleren. Bij het vaststellen van handhavingsprioriteiten moet ook kritisch worden gekeken hoe de beschikbare capaciteit wordt ingezet. De inspecties zullen met name in de weekenden en tijdens evenementen plaats vinden, tenzij de risicoanalyse anders bepaalt. Samenwerking met de politie is heel belangrijk voor dronkenschap inspecties. De gemeentelijke BOA heeft slechts de bevoegdheid om toezicht te houden op de DHW artikelen (toegang bieden aan dronken personen en naleving leeftijdsgrens). Handhaving met betrekking tot het schenken aan dronken personen is voorbehouden aan de politie.

6.3. Uitvoeren van interventiestrategie

In het beschrijven van de interventiestrategie beperken we ons tot de Leeftijdsgrens/dronkenschap inspecties.

Controles

Kern van de controlestrategie vormen de observatie inspecties. Doel van deze controles is na te gaan of de regels nageleefd worden.

Sanctiestrategie

De sanctiestrategie is een belangrijk onderdeel van de handhaving. In de sanctiestrategie is vastgelegd hoe de gemeente reageert wanneer zij constateert dat regels uit de DHW, de gemeentelijke verordening, of voorschriften die verbonden zijn aan de DHW-vergunningen en ontheffingen niet worden nageleefd.

Belangrijk is dat de gemeente vooraf kenbaar maakt hoe ze gebruik maakt van de bevoegdheid tot het opleggen van sancties. Deze bevoegdheid wordt gebruikt met inachtneming van wettelijke bepalingen en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Degene die niet naleeft kan in de sanctiestrategie lezen welke overheidsreactie hij kan verwachten.

De horeca heeft een grote eigen verantwoordelijkheid om de regels van de DHW na te leven. Ondernemers, evenementenorganisatoren en de paracommercie moeten in de eerste plaats zelf het toezicht op zich nemen.

Alle alcoholverstrekkers worden geacht op de hoogte te zijn van de DHW.

Organisatoren van evenementen waar alcohol wordt verstrekt, worden gewezen op hun verantwoordelijkheid en de regels. Deze regels staan in de drank- en horecavergunning. In deze vergunning wordt omschreven op welke wijze de organisator maatregelen treft ten aanzien van alcoholmatiging. Controle hierop gebeurt steekproefsgewijs. Indien er overtredingen worden geconstateerd, zal dit besproken worden met de organisator en zal er opgetreden worden volgens de sanctiestrategie.

Controles vinden steekproefsgewijs, gericht (hotspots) en n.a.v. signalen (intern of extern) plaats. Er wordt vastgesteld, of betrokkenen zich aan de regels houden. Is dat niet het geval, dan treden we op. Op deze manier kan toezicht en handhaving effectief worden ingezet en dient het als sluitstuk van het DHW-beleid.

De afhandeling

De gemeente Hoogeveen heeft de afgelopen jaren ingezet op en zet nog steeds in op bewustwording en zelfregulering. De gemeente Hoogeveen wil dat organisaties/ alcoholverstrekkers zich bewust worden van hun grote verantwoordelijkheid t.a.v. de gezondheid van onze jongeren. Daarom is er voorlichting (informatieavonden) en ondersteuning naar verantwoord schenken. Er lopen JPPM trajecten met de inzet mystery kids.

We mogen ervan uitgaan dat organisaties nu voldoende bewust zijn van het belang van alcoholmatiging en hoe ze hier uitvoering aan moeten geven.

We vinden ook dat organisaties die niet hun verantwoording nemen m.b.t. de gezondheid van de Hoogeveense jeugd sancties opgelegd krijgen.

De afhandeling van de geconstateerde overtredingen voor leeftijdsgrens en dronkenschap (doorschenken) zal plaatsvinden volgens het volgende handhavings-stappenplan:

Commerciële verkooppunten

- **1e overtreding**
Bij de eerste overtreding wordt een bestuurlijke boete opgelegd aan het betreffende verkooppunt. De hoogte van de boete is vastgelegd in het Besluit Bestuurlijke boete Drank- en Horecawet.
- **2e overtreding (binnen 1 jaar)**
Opnieuw een bestuurlijke boete (verhoging 50%) met waarschuwingsbrief waarin gewezen wordt op mogelijke intrekking DHW-vergunning of tijdelijke ontzegging alcoholverkoop.
- **3e overtreding (binnen 1 jaar)**
Intrekking of schorsen van de DHW-vergunning of ontzegging alcoholverkoop voor 3 weken.

Paracommerciële verkooppunten

Paracommerciële organisaties zijn vaak vrijwilligersorganisaties met veel wisselingen. Echter deze organisaties hebben dezelfde verantwoordelijk t.a.v. de verkoop van alcohol als de commerciële horeca. Verder dienen ze zich te houden aan de regels voor paracommerciële instellingen.

Hierop zal nadrukkelijk worden gewezen na een eerste overtreding. Bij een nieuwe overtreding volgen sancties.

De afhandeling van de geconstateerde overtredingen voor leeftijdsgrens, dronkenschap (doorschenken) en regels paracommercie zal plaatsvinden volgens het volgende handhavings-stappenplan:

- **1e overtreding**
Bij de eerste overtreding krijgt de organisatie een waarschuwing. Hierin wordt aangekondigd dat bij een nieuwe overtreding sanctionerend wordt opgetreden. De organisatie wordt gewezen op de regels paracommercie ten aanzien van schenktijden, bijeenkomsten van persoonlijke aard en de DHW.
- **2e overtreding (binnen 1 jaar)**
Er wordt een bestuurlijke boete opgelegd aan het betreffende verkooppunt. De hoogte van de boete is vastgelegd in het Besluit Bestuurlijke boete Drank- en Horecawet. Tevens wordt per brief gewezen op mogelijke intrekking DHW-vergunning of tijdelijke ontzegging alcoholverkoop.
- **3e overtreding (binnen 1 jaar)**
Intrekking of tijdelijke schorsing van de drankvergunning.

Evenementenorganisatie

- **1e overtreding**
Bij de eerste overtreding krijgt de organisatie een waarschuwing. Hierin wordt aangekondigd dat bij een nieuwe overtreding sanctionerend wordt opgetreden. Daarnaast wordt de alcoholverstreker uitgenodigd voor een gesprek met de gemeente. Tijdens dit gesprek worden afspraken gemaakt om overtredingen in de toekomst te voorkomen.
- **2e overtreding (binnen 1 jaar)**
Een bestuurlijke boete met waarschuwingsbrief waarin gewezen wordt op mogelijke uitsluiting vergunningaanvraag toekomstige evenementen. De hoogte van de boete is vastgelegd in het Besluit Bestuurlijke boete Drank- en Horecawet.
- **3e overtreding (binnen 1 jaar)**
Ontzegging toekomstige aanvragen evenementenvergunning voor 3 jaar.

De genoemde overtredingstermijn (binnen 1 jaar) kan bijvoorbeeld bij jaarlijks terugkerende evenementen worden omzeild (bijvoorbeeld 1 jaar + 1 week). Ook kunnen vergunningen voor gelijke evenementen onder andere namen/ organisaties worden aangevraagd.

Wanneer dit wordt geconstateerd kunnen aanvullende eisen worden gesteld, of kan een vergunning niet worden afgegeven op grond van de weigeringsgronden voor een evenementenvergunning, zoals vastgelegd in de APV:

Bijzondere voorschriften:

12. Als uit de evaluatie naar voren komt dat er sprake is van terechte klachten en meldingen van overlast, dan stelt de burgemeester, indien wederom een dergelijk evenement georganiseerd wordt, zo nodig in afwijking van deze beleidsregels aanvullende eisen om de overlast te beperken.

13. Wanneer een evenement overlast heeft veroorzaakt, of er hebben ernstige incidenten plaatsgevonden, als gevolg van laakbaar gedrag van de organisator, dan wordt er geen volgende vergunning voor eenzelfde of vergelijkbaar evenement van dezelfde organisator of aanvrager verleend gedurende een periode van vijf jaar.

Naleving

De gemeente zal bij niet-naleving consequent optreden **naar horeca, evenementen en paracommercie**. Wie niet mee wil werken aan eigen verantwoordelijkheid en zelfregulering, moet voelen. Daarom worden de sancties altijd uitgevoerd.

Daarnaast kan de gemeente, afhankelijk van de ernst van de overtreding, maatwerk toepassen. Dit betekent dat in sommige situaties de gemeente een zwaardere maatregel kan opleggen dan in het stappenplan staat vermeld. Dit geldt in bijzondere gevallen en zal per situatie worden beoordeeld en toegelicht.

Beschikbare sanctie-instrumenten

Er zijn meerdere sanctiemogelijkheden voor overtredingen van de DHW. Naast de bestuurlijke boete kan een dwangsom worden opgelegd. Bij herhaling van de overtreding kan ook de vergunning worden ingetrokken of de verkoop voor een bepaalde periode worden ontzegd.

7. Regelgevende activiteiten

De DHW geeft gemeenten verschillende verordenende bevoegdheden. Regelgeving is geen verplichtend onderdeel van het gemeentelijke Preventie- en Handavingsplan.

In het Evenementenbeleid 2018-2022 is het volgende opgenomen t.a.v alcohol en drugs:

De gemeente wil dat een evenement of festival veilig en gezond verloopt. Zonder incidenten met alcohol, drugs, geweld of overlast. Risico's door alcohol- en drugsgebruik kunnen zoveel mogelijk worden beperkt door de inzet van maatregelen en interventies die vooraf, tijdens en na evenementen ingezet kunnen worden. Wettelijk verplicht daarbij is de naleving van en handhaving op de Drank- en Horecawet en de Opiumwet. Om dit uit te voeren heeft het Trimbos Instituut in 2016 (geactualiseerd in 2017) in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een leidraad alcohol en drugs bij evenementen ontwikkeld. We gaan aan de hand van deze leidraad werken:

<https://assets.trimbos.nl/docs/b8d6d3a6-0883-48fb-a7fc-52572d91cdf0.pdf>

8. Educatieve activiteiten

Bewustwording van de gevaren van alcoholgebruik is een belangrijk onderdeel van dit Preventie- en Handavingsplan. Bewustwording draagt in belangrijke mate bij de gewenste gedragsverandering: iedereen vindt het vanzelfsprekend dat je geen alcohol drinkt onder de 18 jaar en daarboven met mate. Beter is het nog niet te drinken tot 21 jaar.

Het is echter niet vanzelfsprekend dat de drie doelgroepen, jongeren, ouders en alcoholverstrekkers voldoende bewust zijn van de risico's van alcohol.

Ouders onderschatten systematisch hoeveel hun kinderen drinken. Ze denken bovendien veelal dat het gedrag van hun puber volledig wordt bepaald door leeftijdsgenoten (o.a. vrienden), terwijl zij wel degelijk ook zelf invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kinderen (van der Vorst, 2006). De beschikbaarheid van alcohol in huis en het stellen van regels zijn geschikte instrumenten om alcoholgebruik tegen te gaan. Uit onderzoek blijkt dat kinderen van ouders die geen duidelijke regels hebben afgesproken en geen leeftijdsgrens hebben gesteld voor het drinken van alcohol al op jongere leeftijd beginnen met drinken. Ze drinken bovendien vaker dan jongeren waarvan de ouders wel een leeftijdsgrens hebben gesteld.

Activiteiten

VNN

Hoogeveen kiest ervoor om het programma 'de gezonde school en genotmiddelen', dat wordt uitgevoerd door Verslavingszorg Noord-Nederland (VNN) voort te zetten.

Website gemeente Hoogeveen: https://www.hoogeveen.nl/Actueel/Nieuws_Jong_Hoogeveen/Nieuws_2017/VNN_zet_zich_in_voor_Jong_Hoogeveen

VNN zet zich in voor Jong Hoogeveen

9 februari - Het experimenteren met genotmiddelen is onlosmakelijk verbonden met opgroeiende jongeren. Ook scholen worden hiermee geconfronteerd. De meeste scholen zien het als hun taak om gezondheidsvoorlichting te geven over genotmiddelen en een gezondheidsbeleid te ontwikkelen. Daarom zijn de scholen van Hoogeveen aangesloten bij het landelijke preventieprogramma: 'de gezonde school & genotmiddelen'.

De gezonde school & genotmiddelen (DGSG)

Mariska Schouten, preventiemedewerker van VNN, is erg positief over Hoogeveense scholen. 'Alle schoollocaties zijn erg betrokken. Ondanks dat er veel van ze wordt gevraagd hebben ze

voor dit project gekozen.' Ze ziet hier ook de link met Jong Hoogeveen: 'Het is belangrijk dat jongeren gezond opgroeien. Het gebruik van genotmiddelen kan een negatief effect op hun gezondheid hebben. Het is belangrijk dat jongeren op de hoogte zijn van de risico's omtrent genotmiddelen.'

Vier pijlers DGSG

De Gezonde School en Genotmiddelen (DGSG) is een preventieprogramma voor het (speciaal) voortgezet onderwijs en het MBO over roken, alcohol en drugs. Het programma richt zich op de leerling en zijn directe omgeving en bestaat uit 4 pijlers: educatie, vroegsignalering, regelgeving en ouderbetrokkenheid. Bij educatie gaat het vooral over de voorlichting aan leerlingen over roken, alcohol en drugs en trainen van leerkrachten. Bij de pijler vroegsignalering hoort het signaleren en begeleiden van leerlingen die (beginnende) problemen hebben met gebruik van alcohol en drugs. Door adviezen over het opstellen van schoolbeleid wordt de school gestimuleerd om afspraken te maken over roken, drinken en drugs. Verder wordt er opvoedingsondersteuning aangeboden aan ouders over roken, drinken en gebruik van drugs door hun kinderen. Door middel van een doorlopende leerlijn kan er op verschillende momenten in de ontwikkeling van een leerling aandacht worden besteed aan de thema's roken, alcohol en drugs, waardoor het effect van de preventie wordt versterkt.

Vrije tijd

De jongerenwerker van VNN, de gemeentelijk opsporingsambtenaren (GOA's) en de wijkagent hebben een belangrijke rol als het gaat om jongeren en alcoholgebruik. Vaak worden ze ingevlogen als bij een bepaalde groep sprake is van overlast, die vaak gepaard gaat met (overmatig) middelengebruik. GOA's brengen jongeren met alcoholproblematiek in ter bespreking in het Veiligheidshuis. Als het nodig is, wordt contact gelegd met de jeugdagent of wijkagent.

Halt

Politie en BOA's verwijzen na een alcohol gerelateerde overtreding altijd door naar HALT (vrijwillige keuze: boete of HALT). De HALT straf houdt in: educatie en voorlichting naar tieners en ouders. Dit in samenwerking met VNN.

BHBW

Deelnemers in de Jong Preventie Methodiek (mystery kids) wordt de mogelijk geboden een training te volgen. Barmedewerkers krijgen voorlichting over de gevaren van alcohol en tips en trucs om verkoop aan -18 jarige te voorkomen. Doel is bewustwording van de verantwoordelijkheid t.a.v. de gezondheid van onze jongeren.

De Gezonde School

<https://www.gezondeschool.nl/>

Scholen, primair- en voortgezet onderwijs, kunnen meedoen met de Gezonde School, een initiatief van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. Gezonde School is een samenwerkingsverband dat scholen ondersteunt om structureel aan gezondheid te werken. Gezonde School-activiteiten hebben als doel de leefstijl van leerlingen positief te beïnvloeden. Het zijn programma's gericht op bijvoorbeeld het voorkomen van overgewicht, pestgedrag en alcohol- en drugsgebruik.

Bronnen:

- *Model Preventie- en Handhavingsplan voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet. Versie 3.0. 2015. (Trimbos instituut, opdrachtgever Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport)*
- *Zie meldingen in tekst.*